

WICEPREZES RADY MINISTRÓW

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

Henryk Kowalczyk

Warszawa, 03 lutego 2023 r.

Znak sprawy: BM.zpo.071.30.2022

**Pan
Andrzej Karbowy
Prezes Zarządu
Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej**

Szanowny Panie Prezesie,

zważywszy na postulaty zgłaszane izby rolnicze w zakresie poprawy trudnej sytuacji w rolnictwie informuję co dotąd udało się zrealizować i jakie kolejne działania są podejmowane.

Pomoc zgodna z aktualnym Komunikatem Komisji Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2021/C 473/1) mogła być udzielana jedynie do 30 czerwca 2022 r.

Ze środków budżetu państwa na podstawie ww. Komunikatu zostały wdrożone następujące programy pomocy dla producentów rolnych na utrzymanie płynności finansowej gospodarstw rolnych w związku z ograniczeniami na rynkach rolnych spowodowanych epidemią COVID-19:

- pomoc dla producentów rolnych, którym zagrażała utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym w związku z epidemią COVID – 19 i którzy odczuwali skutki finansowe suszy, huraganu, gradu, ulewy, wiosennych przymrozków i powodzi, a ich wnioski o pomoc złożone w 2019 r. w związku z wystąpieniem tych niekorzystnych zjawisk, nie zostały rozpatrzone w związku z wyczerpaniem limitu pomoc *de minimis*,

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
telefon: +48 22 250 01 18, e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

- pomoc finansowa dla posiadaczy chryzantem, którym zagrażała utrata płynności finansowej w związku z wprowadzonym od dnia 31 października 2020 r. do dnia 2 listopada 2020 r. zakazem wstępu na teren cmentarzy z powodu epidemii COVID-19,
- pomoc dla producentów świń prowadzących produkcję w cyklu otwartym, którym zagrażała utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19 oraz którzy nie otrzymali pomocy udzielanej z udziałem środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w związku z epidemią COVID-19,
- pomoc dla producentów loch trzody chlewnej, którym grozi utrata płynności finansowej z powodu ograniczeń na rynku rolnym spowodowanych przez COVID-19.

Jednocześnie ze środków budżetu państwa w ramach pomocy krajowej realizowane są m.in. programy pomocy w postaci:

1. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściowa spłata kapitału kredytu.
  - A. Kredyt inwestycyjny na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej oraz dla przetwórców produktów rolnych.
  - B. Częściowa spłata kapitału kredytu bankowego przeznaczonego na sfinansowanie części kosztów zakupu użytków rolnych dla młodych rolników.
  - C. Kredyt bankowy dla producentów świń, którzy w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, zaprzestał ich produkcji.
2. Kredyty preferencyjne na wznowienie produkcji rolnej lub sfinansowanie kosztów odtworzenia środków trwałych.
3. Kredyty preferencyjne dla producentów świń w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, zaprzestania ich produkcji.
4. Udzielanie gwarancji i poręczeń spłaty kredytów.

5. Nieoprocentowane pożyczki na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych dla producentów świń prowadzących działalność rolniczą na obszarach występowania ASF.
6. Pomoc finansowa dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.
7. Finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie.
8. Pomoc finansowa dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie utrzymania pszczół.
9. Bioasekuracja - pomoc finansowa w ramach refundacji wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymywania świń.
10. Dopłaty krajowe do materiału siewnego.
11. Dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia następujących zdarzeń losowych.
12. Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolniczej.
13. Dotacje w postępie biologicznym.
14. Ulgi w podatku rolnym.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.), od 2020 roku producenci rolni poszkodowani w wyniku suszy, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, mają możliwość zgłoszenia wniosków o oszacowanie szkód za pośrednictwem publicznej aplikacji, która umożliwia weryfikację zgłoszeń z zasięgiem klimatycznego bilansu wodnego (KBW) i ustalonym poziomem strat w plonach.

Wprowadzane przez producenta rolnego dane są w aplikacji automatycznie weryfikowane z danymi:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tj. danymi z e-Wniosku Plus w zakresie upraw rolnych zgłoszonych do wniosku o dopłaty bezpośrednie oraz danymi zawartymi w

Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt w zakresie liczby zwierząt wpisanych do Portalu IRZplus,

- Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNG) w zakresie zasięgu i procentowych strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę wynikających z prowadzonego przez IUNG Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej.

Automatyzacja procesu umożliwia walidację danych z dostępnych baz danych.

W przypadku gdy producent rolny we wniosku o szacowanie strat spowodowanych wystąpieniem suszy poda procentową wysokość strat w poszczególnych uprawach wyższą niż wysokość ustaloną przez IUNG - do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się dane w tym zakresie ustalone przez IUNG wynikające z Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej.

Suszę stosownie do przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadkiem klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

System informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb.

Dla wyznaczenia suszy rolniczej wybrano okres sześciu dekad od dnia 21 marca do dnia 30 września, gdyż okres ten najlepiej ocenia deficyt wody w plonowaniu roślin uprawnych. Agregacja okresu do sześciu dekad pozwala na lepsze określenie obniżenia plonu końcowego roślin z powodu wystąpienia deficytu wody. Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW.

System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W latach poprzednich IUNG-PIB rozwinął sieć własnych stacji meteorologicznych i pomiarów wilgotności gleby oraz włączył w tę sieć regionalne stacje meteorologiczne.

W roku 2020 r. wdrożono do systemu teledetekcję radarową sieci POLRAD (naziemne urządzenia teledetekcyjne), z której dane wykorzystywane są w konstrukcji map klimatycznego bilansu wodnego. Jest to bardzo ważne z uwagi na istotny element, jaki stanowi opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Produkt tego systemu obejmuje również weryfikację i uzupełnienia danych na podstawie informacji dostarczanych przez satelity oraz naziemne stacje meteorologiczne. Uzyskanie takich informacji generowanych przez meteorologiczne radary naziemne pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów dla całego kraju, albowiem są one dostępne w rozdzielczości 1 km x 1 km.

Określenie rzeczywistych strat w poszczególnych gospodarstwach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy byłyby możliwe wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości rolnej i przedstawieniu przez producentów rolnych rocznych sprawozdań finansowych z gospodarstwa rolnego. Do tego czasu pozostaje ustalanie strat w gospodarstwach rolnych na podstawie szacunków.

Producent rolny uszkodzony w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, na podstawie ww. rozporządzenia Rady Ministrów, może ubiegać się do 12 miesięcy od dnia opatrzenia protokołu podpisem zaufanym przez wojewodę o preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji.

Oprocentowanie kredytu bankowego na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji wynosi dla kredytobiorcy 0,5% jeżeli w gospodarstwie rolnym w roku, w którym wystąpiły szkody, co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych uprawianych w plonie głównym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, było ubezpieczonych od ryzyka suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi lub huraganu w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Kredyt obrotowy może zostać przeznaczony na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej (kwalifikowanego materiału siewnego, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, paliwa na cele rolnicze, inwentarza żywego). Kredytobiorca jest obowiązany udokumentować 50% poniesionych wydatków.

Jeżeli w gospodarstwie rolnym w roku, w którym wystąpiły szkody, co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych uprawianych w plonie głównym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, nie było ubezpieczonych od ryzyka suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi lub huraganu w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarczych, to oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę stanowi różnicę między wysokością należnego bankowi oprocentowania i wysokością połowy oprocentowania płaconego przez Agencję tj. obecnie 5,6400%.

Przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 maja 2022 r. zmieniającego rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 1172) wprowadzono możliwość ubiegania się o pomoc przez producentów rolnych, w których gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny lub suszy.

Wniosek o powyższą pomoc zgodnie z obowiązującymi przepisami należało złożyć do biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego, do 30 czerwca 2022 r. na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.

O ww. pomoc mógł ubiegać się producent rolny, w którego gospodarstwie rolnym wystąpiły szkody w uprawach rolnych wywołane wystąpieniem w 2021 r.:

- 1) gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały oszacowane przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, oraz spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 20% plonu, lub
- 2) suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pośrednictwem publicznej aplikacji i spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 5% plonu.

Stawka pomocy była zróżnicowana w zależności od wysokości szkód i wynosiła:

- 1) 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 60% plonu;
- 2) 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 20% i mniej niż 60% plonu;
- 3) 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 5% i mniej niż 60% plonu.

Jednocześnie przedmiotowa pomoc pomniejszana była o 50%, jeżeli:

- 1) w dniu wystąpienia szkód w uprawach rolnych spowodowanych wystąpieniem w 2021 r. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich co najmniej 50% powierzchni upraw w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, nie było ubezpieczone co najmniej od jednego z ryzyk, tj. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny,
- 2) w gospodarstwie rolnym, w którym wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem w 2021 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, co najmniej 50% powierzchni upraw uprawianych w plonie głównym, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, nie było ubezpieczone od ryzyka suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi lub huraganu w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że przedmiotowa pomoc nie stanowiła odszkodowania za poniesione szkody, a jedynie pomoc wypłacaną w określonej wysokości na ha, gdzie wysokość pomocy na 1 ha uzależniona była od procentowej wysokości szkód w uprawie.

Agencja zrealizowała ww. pomoc w kwocie ponad 348 mln zł.

Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 państwa członkowie mogą udzielać pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej. Natomiast niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej, zgodnie z art. 2 pkt 16 ww. rozporządzenia oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak: mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub poważna susza, które niszczą ponad 30 % średniej produkcji wyliczonej na podstawie:

- a) produkcji z ubiegłych trzech lat; lub
- b) średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

W świetle ww. przepisów w przypadku szkód powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w wysokości do 30 % średniej rocznej produkcji pomoc może być uruchamiana wyłącznie w formule pomocy de minimis.

Ponadto zgodnie z przepisami § 13zs rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.), w 2022 r. Agencja ta udzielała wsparcia finansowego rodzinie, której zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2022 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

Celem tej pomocy było umożliwienie rodzinom, którym zagrażała utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2022 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, przewyższanie trudnej sytuacji materialnej oraz wsparcie ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w odpowiednich warunkach.

Agencja zrealizowała ww. pomoc w kwocie 591 mln zł.

Ponadto, odnosząc się do postulatu dotyczącego suszy rolniczej, uprzejmie informuję, że w celu zapobiegania suszy, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 przewidziano instrument wsparcia w ramach obszaru E dotyczącego nawadniania w gospodarstwie rolnym w ramach operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Instrument ten ma na celu między innymi zapobieganie ekstremalnym zjawiskom atmosferycznym, powodującym straty w rolnictwie. Na ten obszar wsparcia przeznaczono 10 mln euro.

Wsparciem mogą zostać objęte następujące rodzaje operacji:

- wykonanie nowego nawodnienia,
- ulepszenie istniejącej instalacji nawadniającej,
- ulepszenie instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem nawadnianego obszaru.

Pomoc przyznaje się, jeżeli inwestycja spełni wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej inwestycji, w szczególności w zakresie ochrony środowiska i prawa wodnego.

Biorąc pod uwagę brzmienie art. 46 rozporządzenia 1305/2013 danymi niezbędnymi do przyznania pomocy na tego typu operacje są informacje dotyczące:

- stanu jednolitych części wód podziemnych lub powierzchniowych w odniesieniu do ilości wody, na które inwestycja będzie miała wpływ, podkreślając przy tym, że niezbędne jest ustalenie stanu ilościowego wód powierzchniowych,
- obecnego lub planowanego zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji w przypadku ulepszania istniejących instalacji nawadniających,
- sposobu obliczenia potencjalnej oszczędności wody w wyniku ulepszenia istniejącej instalacji nawadniającej,
- analizy środowiskowej potwierdzającej, że inwestycja nie będzie miała znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko (przeprowadzona lub zatwierdzona przez właściwy organ) w przypadku inwestycji prowadzących do powiększenia netto nawadnianego obszaru.

Maksymalna kwota pomocy jaką może uzyskać rolnik na operacje w obszarze nawadniania w gospodarstwie, w całym okresie realizacji PROW 2014 - 2020 wynosi 100 tys. zł na jednego beneficjenta i jedno gospodarstwo. (Limit pomocy z obszaru nawadniania w gospodarstwie nie łączy się z maksymalnymi limitami z obszarów A-D).

Pomoc będzie przyznawana rolnikom w postaci dofinansowania poniesionych przez nich kosztów na realizację danej inwestycji. Poziom dofinansowania wynosi standardowo 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych. Może on być wyższy i wynieść 60%, ale tylko w przypadku, gdy o pomoc ubiega się „młody rolnik”.

W przypadku obszaru nawadniania w gospodarstwie brak jest możliwości składania wniosku przez rolników, którzy wspólnie chcieliby ubiegać się o pomoc.

Do kosztów kwalifikowalnych są zaliczane między innymi koszty:

- wykonania ujęć wody na potrzeby nawadniania w gospodarstwie (np. studnia),
- koszty zakupu nowych maszyn i urządzeń, w szczególności do poboru, mierzenia poboru, magazynowania, uzdatniania, odzyskiwania lub rozprowadzania wody, a także
- nowe instalacje do rozprowadzania wody oraz instalacje nowych systemów nawadniających i systemów do sterowania nawadnianiem (systemy kropelkowe, deszczownie).

W ramach Modernizacji gospodarstw rolnych – obszar związany z nawadnianiem do końca grudnia 2022 r.:

- w województwie zachodniopomorskim, złożone były jedynie 55 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 4 585 028 zł,
- w województwie kujawsko - pomorskim, złożone były 404 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 30 768 730 zł,
- w województwie lubuskim, złożonych było 85 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 7 804 716,60 zł,
- w województwie pomorskim, złożone były 74 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 5 656 762 zł,
- w województwie wielkopolskim, złożono 806 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 68 935 116,74 zł.

W skali kraju, w ramach tego poddziałania przeprowadzono 5 naborów na operacje związane z nawadnianiem (obszar E), złożono ogółem 2 374 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 187 194 287,73 zł, z czego podpisano umowy dla 397 operacji na kwotę 28 210 381,10 zł. Do końca grudnia 2022 r. zrealizowano płatności w wysokości 9 929 395,70 zł dla 163 beneficjentów. W ramach operacji związanych z nawadnianiem, wg stanu na koniec sierpnia 2022 r., planowano wykonanie 273 ujęcia wody, w tym wykonano 58 takich ujęć.

Obecnie od 31 stycznia trwa nabór wniosków na ww. działanie w obszarze nawadniania, który zakończy się 1 marca 2023 r. Szczegółowe informacje na temat tego zakresu wsparcia znajdują się na stronach internetowych MRiRW:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/juz-mozna-skladac-wnioski-w-obszarze-nawadniania-i-zielonej-energii>

oraz ARiMR:

<https://www.gov.pl/web/arimr/dofinansowanie-w-obszarze-nawadniania-i-zielonej-energii--wnioski-od-31-stycznia>

Odnosząc się do postulatu dotyczącego pomocy na walkę ze skutkami ASF, informuję że w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), producenci trzody chlewnej poszkodowani w związku z wystąpieniem wirusa ASF, mają możliwość uzyskania pomocy z następujących instrumentów wsparcia:

Poddziałanie 5.1 „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”.

W ramach ww. instrumentu wsparcia rolnicy prowadzący chów lub hodowlę świń mogą ubiegać się o przyznanie pomocy na inwestycje i urządzenia służące bioasekuracji. Pomoc ma formę:

1. refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji (do 80%) w przypadku realizacji inwestycji dotyczącej:

- utworzenia lub zmodernizowania niecki dezynfekcyjnej;
- wyposażenia gospodarstwa rolnego w urządzenie do dezynfekcji;
- przebudowy lub remontu pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających

bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne;

– przebudowy lub remontu pomieszczenia w chlewni lub w budynku gospodarskim funkcjonalnie powiązanych z chlewnią, tak aby w ich wyniku w tym pomieszczeniu było możliwe zdezynfekowanie się osób, które zajmują się obsługą świń, w tym zakupu i montażu urządzeń do dezynfekcji obuwia, szaf do przechowywania odzieży roboczej, umywalek lub pryszniców, wraz z zakupem i montażem instalacji technicznej;

– budowy lub przebudowy magazynu do przechowywania słomy dla świń;

– zakupu i wykonania robót związanych z posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie;

2. standardowych stawek jednostkowych – w przypadku realizacji inwestycji dotyczącej wykonania ogrodzenia chlewni.

Standardowa stawka jednostkowa za wykonanie:

- metra bieżącego ogrodzenia – wynosi 290 zł;
- bramy – wynosi 2630 zł;
- furtki – wynosi 890 zł.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie na jednego beneficjenta 100 000 zł.

Do 1 stycznia 2023 r. na operacje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF złożono 8 791 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 436 797 890,17 zł, z czego zakontraktowano 5 117 wniosków na kwotę 238 605 954,33 zł. Do końca 2022 r. zrealizowano płatności w wysokości 180 226 012,85 zł. Płatności otrzymało 3 717 beneficjentów.

Wnioski o przyznanie pomocy na ten instrument wsparcia można składać w ARiMR od 28 grudnia 2022 r. do 24 lutego 2023 r.

Poddziałanie 5.2 „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”.

Pomoc była przyznawana na odtworzenie potencjału produkcji rolnej, zniszczonego w związku z wystąpieniem ASF u świń utrzymywanych w gospodarstwie lub w związku z nakazem likwidacji zwierząt w gospodarstwie z obszaru zapowietrzonego lub zagrożonego. Pomoc przyznaje się na operację umożliwiającą odtworzenie potencjału

produkcji rolnej w gospodarstwie przez realizację inwestycji niezwiązanej z produkcją świń. O pomoc mogli ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał, w drodze decyzji, zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF, a w dniu wydania tej decyzji świnie, których dotyczyła ta decyzja, stanowiły co najmniej 30% świń będących w posiadaniu rolnika. Wsparcie może dotyczyć inwestycji zgodnych z katalogiem kosztów kwalifikowalnych, określonych w rozporządzeniu wykonawczym MRiRW, innych niż związane z produkcją świń.

Pomoc miała formę refundacji 80% kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PROW 2014-2020, nie może przekroczyć 300 000 zł. W ramach tego poddziałania złożono dotychczas 56 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 5 062 063,82 zł, z czego do 31 grudnia 2022 r. zawarto 41 umów na kwotę 3 969 451,43 zł, zrealizowano płatności w wysokości 3 577 023,81 zł dla 33 beneficjentów. Nabór wniosków o przyznanie pomocy na ten instrument wsparcia miał charakter ciągły i zakończył się 31 grudnia 2022 r.

Ponadto w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014- 2020), na rozwój prosiąt, producenci trzody chlewnej, mogli uzyskać pomoc z Modernizacji gospodarstw rolnych z obszaru A - rozwój produkcji prosiąt. Celem operacji było zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstwa/gospodarstw, beneficjenta/beneficjentów w obszarze - rozwój produkcji prosiąt (obszar A) – maksymalne wsparcie to 1 000 000 zł dla jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo. W przypadku operacji w obszarze produkcji prosiąt, pomoc przyznawana była, jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest nie mniejsza niż 13 tys. euro i nie większa niż 250 tys. euro. O pomoc mógł ubiegać się rolnik będący posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa o wielkości, co najmniej 1 ha i nie więcej niż 300 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej (w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Do końca grudnia 2022 r. złożono 896 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 677 587 343,80 mln zł w ramach rozwoju produkcji prosiąt (obszar A), z czego zakontraktowano 230 wniosków na kwotę 175 906 922,18 zł. Do 31 grudnia 2022 r. zrealizowano płatności w wysokości 164 416 794,08 zł. Płatności otrzymało 243 beneficjentów.

Ponadto z PROW 2014-2020, na walkę ze skutkami ASF można było uzyskać pomoc w ramach:

- **Restrukturyzacji małych gospodarstw** (poddziałanie 6.3) pomoc skierowana była do gospodarstw o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 13 tys. euro na operacje polegające na zaprzestaniu chowu i hodowli świń. W ramach omawianego instrumentu wyodrębniono tzw. „schemat ASF”, który uwzględniał pomoc na restrukturyzację gospodarstw rolników, którzy prowadzili produkcję świń na obszarach wyznaczonych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i zdecydowali się na trwałą rezygnację z produkcji świń (tzn. zobowiązali się do niepodejmowania chowu i hodowli świń co najmniej do upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii) i podjęli produkcję innego rodzaju, w wyniku której nastąpiła poprawa konkurencyjności tego gospodarstwa i zwiększenie jego rentowności poprzez wzrost wielkości ekonomicznej. W ramach tego poddziałania złożono 127 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 7 620 000 zł, z czego zawarto 83 umowy na kwotę 4 980 000 zł. Do 31 grudnia 2022r. wypłacono 4 980 000 zł.

- **Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej** (poddziałanie 6.2) na operacje związane z rozpoczynaniem pozarolniczej działalności gospodarczej oraz zaprzestaniem chowu i hodowli świń w gospodarstwach, położonych m.in. na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń, w których są położone gospodarstwa, które prowadzą chów lub hodowlę świń. W przypadku uzyskania przedmiotowego wsparcia beneficjent zobowiązał się m.in. do prowadzenia wspieranej działalności gospodarczej co najmniej do upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii oraz niepodejmowania chowu i hodowli świń w tym okresie. W ramach tego poddziałania złożono 35 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 7 750 000 zł, z czego do końca 2022 r. zawarto 7 umów na kwotę 1 250 000 zł. Do 31 grudnia 2022r. wypłacono 1 160 000 zł.

Dodatkowo, resort rolnictwa i rozwoju wsi, podejmuje kolejne działania mające na celu wsparcie sektora produkcji trzody chlewnej w Polsce, dlatego też w związku z sytuacją wywołaną inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę został zaprogramowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 nowy instrument wsparcia - Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Jest to jednorazowy, nadzwyczajny mechanizm będący odpowiedzią na problemy z płynnością finansową zagrażającą ciągłości działalności rolniczej. W ramach prac nad tym instrumentem wsparcia, dokonano analizy sytuacji

w rolnictwie, oraz określono, że pomoc w ramach tego działania zostanie skierowana do rolników, którzy zajmują się szczególnie wrażliwym rodzajem produkcji rolnej – produkcją świń. Wsparcie ma na celu zachowanie płynności finansowej w dłuższym okresie, a jego wysokość jest zależna od skali produkcji w sposób skokowy (populacja beneficjentów zostanie podzielona na kilka grup o podobnej wielkości produkcji i dla każdej grupy będzie przewidziana jednolita stawka na gospodarstwo, a nie na sztukę zwierzęcia).

Od 18 stycznia do 7 lutego 2023 roku producenci trzody chlewnej mogą aplikować o pomoc w ramach ww. instrumentu wsparcia. W ramach tego poddziałania do dnia 29 stycznia 2023 r. złożono 31 802 wnioski o przyznanie pomocy.

Wysokość wsparcia wynosi, co najmniej 2 400 zł i nie więcej niż 15 000 euro (ok. 70 000 zł) na rolnika (maksymalny limit określony w przepisach rozporządzenia UE). Wysokość pomocy została ustalona w oparciu o liczbę zgłoszonych przez rolnika, małżonka rolnika, osobę, która przekazała gospodarstwo rolne w całości lub małżonka tej osoby, sztuk świń zgłoszonych w okresie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 31 marca 2022 r.

Stawki pomocy zróżnicowano względem wielkości stada świń zgłoszonego w ww. okresie i wynoszą:

- 1) 2 400 zł – zgłoszono co najmniej 10 sztuk i nie więcej niż 24 sztuk,
- 2) 5 000 zł – zgłoszono co najmniej 25 sztuk i nie więcej niż 49 sztuk,
- 3) 10 000 zł – zgłoszono co najmniej 50 sztuk i nie więcej niż 99 sztuk,
- 4) 20 000 zł – zgłoszono co najmniej 100 sztuk i nie więcej niż 199 sztuk,
- 5) 30 000 zł – zgłoszono co najmniej 200 sztuk i nie więcej niż 299 sztuk,
- 6) 40 000 zł – zgłoszono co najmniej 300 sztuk i nie więcej niż 399 sztuk,
- 7) 50 000 zł – zgłoszono co najmniej 400 sztuk i nie więcej niż 499 sztuk,
- 8) 60 000 zł – zgłoszono co najmniej 500 sztuk i nie więcej niż 599 sztuk,
- 9) 70 000 zł – zgłoszono co najmniej 600 sztuk.

Szczegółowe informacje dotyczące wsparcia ww. zakresie oraz dokumenty aplikacyjne znajdują się na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ponadto, 31 sierpnia 2022 r, Komisja Europejska zatwierdziła, projektowany w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023 – 2027).

W ramach PS WPR 2023-2027, przewidziano interwencje skierowane do producentów trzody chlewnej, m.in. „Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń”. Rolnicy, prowadzący chów lub hodowlę świń, będą mogli uzyskać dofinansowanie na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowanych praktyk. Poprawa dobrostanu zwierząt wpłynie korzystnie na wyniki produkcji i jakość produktów pozyskiwanych od tych zwierząt, a tym samym na zdrowie ludzi.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne mające na celu w szczególności:

1) zwiększenie swobody ruchu dla lochy i prosiąt poprzez budowę lub przebudowę lub zakup i montaż pojedynczych lub grupowych kojców dla loch w okresie porodu i odchovu prosiąt ssących, w tym źródeł miejscowego dogrzewania (maty, promienniki) dla prosiąt,
2) stworzenie odpowiedniego mikroklimatu w budynkach inwentarskich, w których utrzymywane są świnię, w tym poprzez:

- zakup i montaż zautomatyzowanych instalacji poprawiających mikroklimat w budynkach inwentarskich (schładzanie lub ogrzewanie), wraz z zasilaniem awaryjnym,
- zakup autonomicznych, samobieżnych urządzeń do czyszczenia podłóg (usuwania odchodów).

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo nie może przekroczyć 150 000 zł. Intensywność pomocy: do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Przewidziano również Interwencje w celu zapobiegania ASF - „Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF”.

O wsparcie w ramach tej interwencji będą mogli się ubiegać producenci trzody chlewnej, posiadający stada od 50 sztuk świń lub hodujący rodzime rasy świń: puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra, objęte programami ochrony zasobów genetycznych lub świnię czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w programach hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pomoc będzie przyznawana na inwestycje poprawiające bioasekurację w gospodarstwie m.in.: na budowę niecek dezynfekcyjnych i ogrodzeń, wdrożenie rozwiązań technologicznych poprawiających

higienę oraz inwestycje bioasekuracyjne magazynów paszowych. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PS WPR na lata 2023-2027, nie może przekroczyć 100 000 zł. Intensywność pomocy: do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek.

Ponadto przewidziano interwencje w których, nie wyklucza się ze wsparcia produkcji trzody chlewnej. Są to między innymi:

- Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w cele którego wpisuje się rozwój poprawa konkurencyjności gospodarstw zajmujących się produkcją trzody chlewnej.
- Rozwój małych gospodarstw.
- Premie dla młodych rolników.

Producenci trzody chlewnej będą mogli korzystać ze wsparcia pod warunkiem spełnienia określonych wymagań.

Aktualnie prowadzone są intensywne prace związane z przygotowaniem krajowych ram prawnych na rzecz wdrożenia Planu. Równolegle są realizowane zadania związane z przygotowaniem systemów informatycznych i procedur niezbędnych do prawidłowego i terminowego wdrożenia Planu. Szczegółowe informacje na temat PS WPR 2023–2027, będą podawane do publicznej wiadomości, m.in. na portalu gov.pl, zarówno przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jak i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Odnosząc się do postulatu w zakresie kryzysu związanego z niespotykanym dotąd wzrostem cen gazu ziemnego, ropy naftowej i węgla, informuję że w odpowiedzi na kryzys energetyczny, w ramach wydłużonego okresu wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, został wprowadzony obszar F „Zielona energia w gospodarstwie rolnym” w działaniu „Inwestycje w środki trwałe”, w typie operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych”. W ramach tego wsparcia przewidziane są do realizacji inwestycje w zakresie zakupu instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego o zainstalowanej mocy elektrycznej do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami inteligentnego zarządzania energią oraz pompą ciepła. Beneficjentem w przedmiotowym obszarze jest rolnik prowadzący działalność rolniczą w celach zarobkowych. Maksymalna wysokość pomocy dla beneficjenta to 150 000 zł, przy

intensywności wsparcia – 50% kosztów kwalifikowalnych (60% w przypadku młodych rolników). Budżet działania wynosi 80 mln euro.

Obecnie od 31 stycznia trwa nabór wniosków na ww. działanie w obszarze zielonej energii, który zakończy się 1 marca 2023 r.

Szczegółowe informacje na temat tego zakresu wsparcia znajdują się na stronach internetowych MRiRW <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/juz-mozna-skladac-wnioski-w-obszarze-nawadniania-i-zielonej-energii>

oraz ARiMR <https://www.gov.pl/web/arimr/dofinansowanie-w-obszarze-nawadniania-i-zielonej-energii--wnioski-od-31-stycznia>.

Ponadto, w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przewidziana jest interwencja 10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, gdzie zakłada się dofinansowanie do budowy biogazowni rolniczych oraz instalacji do produkcji energii z fotowoltaiki do 50 kW wraz magazynami energii, pompami ciepła i systemami zarządzania energią, a także do systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej (m.in. termomodernizacja, kotły na biomasę, systemy odzyskiwania ciepła). Również w ramach niniejszej interwencji, wsparcie będzie skierowane do rolników. Maksymalna wysokość pomocy dla beneficjenta to 1 500 000 zł (budowa biogazowni), pozostałe inwestycje - 200 000 zł. Intensywność pomocy do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji. Budżet interwencji wynosi 267 mln euro. Nabór wniosków o przyznanie pomocy przewidywany jest na przełomie 2023/2024 roku. Szczegółowe informacje na temat pierwszego naboru wniosków oraz warunków przyznania wsparcia będą na bieżąco podawane do publicznej wiadomości, m.in. na portalu gov.pl, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W odniesieniu do postulatu dotyczącego ubezpieczeń w rolnictwie uprzejmie informuję, iż na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) stosowane są z budżetu państwa dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia następujących zdarzeń losowych:

- 1) dla produkcji roślinnej (tj. upraw – zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu,

pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, suszy, ujemnych skutków przezimowania lub przymrozków wiosennych,

- 2) dla produkcji zwierzęcej (tj. bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności.

Poziom dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczeń należnych od producentów rolnych z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich na 2022 r. został określony przez Radę Ministrów w Rozporządzeniu z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2022 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2159), w wysokości: 65% składki do 1 ha upraw rolnych i 65% składki do 1 szt. zwierzęcia gospodarskiego.

Z przepisów ww. ustawy z dnia 7 lipca 2005 r., wynika obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednio do gruntów rolnych, tj. upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, grad, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne.

Na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2022 r. w budżecie zaplanowane były środki, w wysokości ponad 1,5 mld zł. Zapewnienie powyższych środków umożliwiło zawarcie umowy ubezpieczenia z dotacją z budżetu państwa wszystkim zainteresowanym producentom rolnym z wybranym zakładem ubezpieczeń, który oferuje najkorzystniejszy zakres ubezpieczeń, w szczególności z Towarzystwami Ubezpieczeń Wzajemnych których działalność opiera się na zasadzie solidarnej pomocy.

Minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa, w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźniki klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych

gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy.

Stosownie do art. 10a ww. ustawy z dnia 7 lipca 2005 r., zakładom ubezpieczeń:

- 1) które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat,
  - 2) innym niż określone w pkt 1, które zawarły umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw,
  - 3) o których mowa w pkt 1 i 2, które zawarły porozumienie koasekuracyjne
- przysługuje dotacja celowa na pokrycie części odszkodowań wypłaconych producentom rolnym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę. Dotacja przysługuje w wysokości 60% różnicy pomiędzy łączną kwotą odszkodowań wypłaconych w danym roku kalendarzowym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę, na podstawie umów ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, oraz umów ubezpieczenia obowiązkowego tych upraw, a kwotą stanowiącą 90% sumy składek uiszczonych w danym roku kalendarzowym z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw oraz umów ubezpieczenia obowiązkowego tych upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, łącznie z dopłatami do tych składek wypłaconymi zakładowi ubezpieczeń w danym roku kalendarzowym.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zrealizowało szereg działań usprawniających funkcjonowanie systemu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich:

1. na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Zarządzanie Ryzykiem” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. poz. 785) producenci drobiu, bydła i świń mogą otrzymać refundację 70 % kosztów zakupu ubezpieczeń od ryzyka strat spowodowanych salmonellozą. Wnioski o pomoc należy składać do biur powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminach ogłoszonego naboru. Do wniosków o pomoc dołącza się kopię umowy ubezpieczenia, z której musi wynikać, że ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie przy szkodach w wysokości przekraczającej 20 % średniej rocznej produkcji ubezpieczonych zwierząt z trzech poprzednich lat lub z trzech lat z okresu pięcioletniego po odjęciu roku z najwyższymi i najniższymi wartościami;

2. podwyższone zostały *maksymalne sumy ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2023 r.*, zgodnie z aktualnymi warunkami rynkowymi, wysokości maksymalnych sum ubezpieczenia w porównaniu do obowiązujących w 2022 roku (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2023 r. (Dz. U. poz. 2450)). Wprowadzone zmiany wynikły ze zmian w wysokości plonów i cen rynkowych poszczególnych upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich;
3. wprowadzono mechanizm cesji należności z tytułu zakupu przez producentów rolnych polisy ubezpieczenia umożliwiający zapłatę na rzecz zakładu ubezpieczeń tych należności przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dopłat bezpośrednich.

Obecnie procedowany jest projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, w którym proponuje się rozszerzenie katalogu upraw, do których stosowane będą z budżetu państwa dopłaty do składek ubezpieczenia o słonecznik, facelię, len, konopie włókniste, bobowate drobnonasienne, rośliny zielarskie i gorczycę oraz doprecyzowanie uprawy gryki jako zboża oraz soi jako rośliny z rodziny bobowatych mieszczących się w katalogu upraw, do których stosowane są dopłaty do składek ubezpieczenia. Wprowadzenie proponowanych zmian w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich umożliwi ubezpieczanie szerszego katalogu upraw rolnych przez producentów rolnych.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi systematycznie analizuje sytuację dot. dostępności nawozów mineralnych na rynku, ich cen i ich wpływu na kształtowanie się opłacalności produkcji rolniczej. W tym celu Ministerstwo korzysta m.in. z analiz rynku nawozów mineralnych wykonywanych przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego (w tym zbiorczej informacji opracowanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie) oraz analiz Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie (IEiGZ-PIB).

Zgodnie z analizami IEiGZ-PIB od października do grudnia 2022 r. obserwowany był spadek cen nawozów mineralnych na krajowym rynku. Tym samym zapoczątkowana od grudnia 2020 r. tendencja wzrostowa cen nawozów została zahamowana. Zgodnie danymi GUS w grudniu 2022 r. trzeci miesiąc z kolei odnotowano spadek średnich nawozów mineralnych.

Obniżki cen wyniosły przeciętnie 1,5% m/m (w październiku było to 0,7% m/m, a w listopadzie 4,2% m/m). W stosunku do września 2022 r. nawozy mineralne były w grudniu 2022 r. tańsze średnio o 6,2%. Nawozy azotowe potaniały w tym czasie najbardziej, bo o 11,6%, a pozostałe grupy nawozów o kilka procent.

Odnotowane w ostatnich miesiącach obniżki cen, zwłaszcza nawozów azotowych oznaczają zahamowanie trendu wzrostowego i są początkiem tendencji spadkowej, która prawdopodobnie będzie się utrzymywała w najbliższych miesiącach. Uwarunkowania o charakterze podażowym, które jeszcze do niedawna wpływały na podwyżki cen nawozów, od kilku miesięcy działają w kierunku spadku cen (ceny gazu na europejskim rynku zauważalnie zmalały, a sytuacja w zakresie importu nawozów do Polski wyraźnie się poprawiła). Potaniały ponadto nawozy w handlu światowym.

Zgodnie z nowym cennikiem opublikowanym przez Agrochem Puławy, która należy do koncernu Grupy Azoty, ceny nawozów obowiązujące od 1 lutego 2023 r. spadają nawet o 20%. Saletra amonowa kosztuje około 2900 zł/t, mocznik z inhibitorem -2760 zł, RSM 32 proc. – ok. 2480 zł.

Odnosząc się do postulatu „Gospodarowanie ziemią z zasobu WRSP”, w punkcie dotyczącym zmian w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, tak aby możliwe było rozłożenie należności z tytułu nabycia nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na okres 25 lat, należy wskazać, że do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów wprowadzony został projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw (UD376). Projekt ten przewiduje m.in. wprowadzenie mechanizmu, na podstawie którego, po dokonaniu odroczenia spłaty należności na zasadach określonych w art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, określony w umowie termin całkowitej spłaty należności będzie mógł zostać wydłużony o ten sam okres, na który udzielono odroczenia. W tym przypadku okres ten, tj. całkowitej spłaty należności już po dokonaniu jego wydłużeniu, nie będzie jednak mógł być dłuższy niż 20 lat.

Odnosząc się do postulatu konsekwentnego egzekwowania zobowiązań wynikających z ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1382), należy wskazać, że KOWR konsekwentnie i na bieżąco realizuje przepisy tej ustawy. W latach

2012-2021 wygasło 210 umów dzierżaw na łączną powierzchnię 56,3 tys. ha. W latach 2022-2033 wygaśnie 196 umów dzierżaw na łączną powierzchnię 124,0 tys. ha. Przejmowane grunty z dzierżaw są na bieżąco rozdysponowywane wśród rolników.

Natomiast odnosząc się do kwestii dotyczącej Narodowego Holdingu Spożywczego, zawierającej postulat zagwarantowania „wpływu rolników na działanie przyszłego holdingu rolno-spożywczego poprzez udziały lub przedstawicielstwo w radach nadzorczych”, należy podkreślić, że to Minister Aktywów Państwowych, a nie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jest organem właściwym w kwestiach dotyczących utworzenia Narodowego Holdingu Spożywczego. Zatem w tym zakresie postulaty powinny być kierowane bezpośrednio do Ministra Aktywów Państwowych, który od początku realizacji procesu budowy holdingu spożywczego prowadzi aktywną współpracę ze stroną społeczną.

Z poważaniem

Henryk Kowalczyk

/podpisano elektronicznie/